

ΒΙΒΛΙΟ

10.05.2022 | 07:14

«Μας μεγάλωσαν λύκοι»: Ένα εξαιρετικό μυθιστόρημα για την παιδική κακοποίηση

Ένα ειλικρινές και διαφωτιστικό μυθιστόρημα για την παιδική σεξουαλική κακοποίηση, το τραύμα, το μπούλινγκ, την ακατάβλητη δύναμη των κοριτσιών

Κυριάκος Αθανασιάδης

Για το βιβλίο της Kimberly Brubaker Bradley, «Μας μεγάλωσαν λύκοι» (μετάφραση Βάσια Τζανακάρη, Εκδόσεις Παπαδόπουλος)

Το «*Μας μεγάλωσαν λύκοι*» είναι ένα μυθιστόρημα που απευθύνεται σε παιδιά από 12 χρονών και πάνω, όμως ανήκει σε εκείνη την κατηγορία βιβλίων που είναι καλό να διαβάσουν και οι μεγάλοι. Αυτό ΔΕΝ ισχύει για τα παιδικά μυθιστορήματα στο σύνολό τους. Μολονότι όλα τους είναι κατάλληλα για οποιοδήποτε —εμείς διαβάζουμε πολλά, με μεγάλη και αμείωτη ευχαρίστηση—, δεν είναι «απαραίτητο» να διαβαστούν από ενήλικες αναγνώστες.

Το «Μας μεγάλωσαν λύκοι» είναι.

Δεν υπάρχουν πολλά άλλα βιβλία που να είναι γραμμένα για νέους αναγνώστες και να μιλούν για την παιδική σεξουαλική κακοποίηση, και μάλιστα έτσι όπως μιλά η συγγραφέας των «Λύκων», με αυτό τον ευθύ, αποστομωτικό τρόπο. Βάζουμε με μεγάλη άνεση πέντε αστέρια στο μυθιστόρημά της, που κερδίζει μία σειρά από στοιχήματα. Γιατί ΔΕΝ είναι ένα εύκολο εγχείρημα αυτό, κι ας φαίνεται έτσι, καθώς το βιβλίο είναι πολύ «βατό» στην ανάγνωσή του — μάλιστα, είναι και ευχάριστο.

Η Μπράντλεϊ κάνει ένα μεγάλο κατόρθωμα. Πολύ μεγάλο. Παίρνει ένα θέμα για το οποίο δεν θέλει να μιλά κανείς, ένα θέμα ακανθώδες, δύσκολο, άχαρο, που σου σφίγγει το στομάχι και σε κάνει να θες να αποστρέψεις το βλέμμα και να ασχοληθείς με κάτι άλλο, κι εκεί που μπροστά της караδοκούν ένα σωρό

παγίδες —με την ηθικολογία, τη μεγάλη εχθρό της παιδικής λογοτεχνίας, παραδόξως όχι πρώτη-πρώτη αυτή τη φορά—, παίρνει τις δύο κεντρικές ηρωίδες της, τις πιάνει γερά από το χέρι, και οι τρεις τους μαζί μάς παραδίδουν ένα βιβλίο απολαυστικό, άμεσο, ειλικρινές, ευθύ αλλά όχι απογυμνωμένο από συναισθήματα —κάθε άλλο—, ένα βιβλίο με πολλά στοιχεία χιούμορ και με πολλή ζεστασιά, ένα βιβλίο πανέξυπνα αρχιτεκτονημένο και πανέμορφα και ευχάριστα γραμμένο —έως και διασκεδαστικά—, που εκκινεί από μία τραγωδία διάρκειας, από κάτι εγκληματικό και ασύγγνωστο, μία φρίκη, για να γίνει, εντέλει, ένας ύμνος στη χαρά, στη φιλία, στην αδελφική αγάπη, στην εμπιστοσύνη, στην ακατάβλητη αντοχή και τη δύναμη των κοριτσιών, στην ίαση και στην ελπίδα, χωρίς ποτέ να γίνεται σκοτεινό, πεσιμιστικό ή και πεισιθάνατο — και όλα αυτά, μολονότι δεν κρύβει τίποτε.

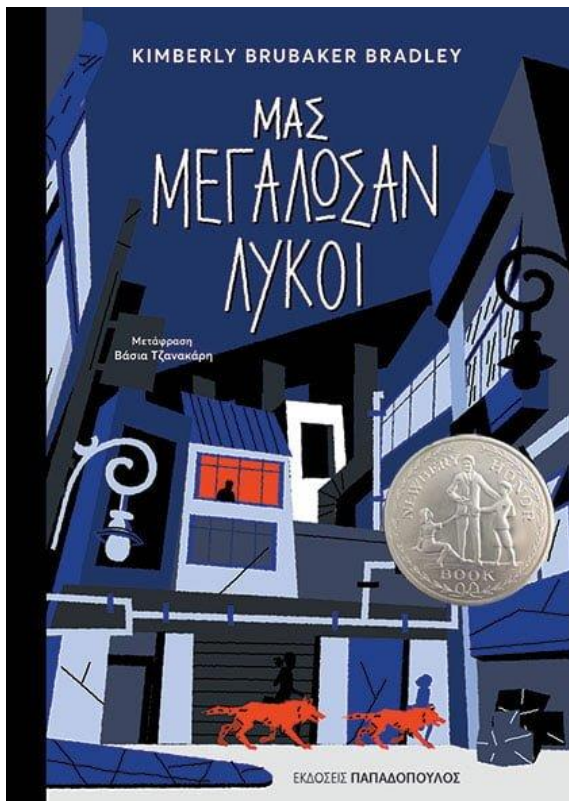
Εκεί όπου εννιά στους δέκα καλούς συγγραφείς θα αγκομαχούσαν για να αποφύγουν τις πολλές και βαθιές παγίδες του θέματος, η Μπράντλεϊ τις αντιμετωπίζει με ψηλά το κεφάλι, με γενναιότητα και περηφάνια. Έχει όμως ένα λόγο παραπάνω: υπέστη και η ίδια σεξουαλική κακοποίηση όταν ήταν παιδί — δηλαδή ξέρει. Και ξέρει, κυρίως, τι σημαίνει να ΜΙΛΑΣ γι' αυτό. Να μην το κρύβεις μέσα στην ψυχή σου, στα κατάβαθα του νου σου, για να μη συνεχίσει να σε πονά και να σε αρρωσταίνει.

Παραθέτουμε τρία μικρά αποσπάσματα από το Σημείωμα της Συγγραφέως που υπάρχει στο τέλος του βιβλίου:

Το πρώτο που θέλω να ξέρετε είναι ότι μου συνέβη. Το δεύτερο είναι ότι κατάφερα να γίνω καλά. Πήρε χρόνο και προσπάθεια και τα κατάφερα. Οι άνθρωποι πάντα γιατρεύονται. Όταν ήμουν παιδί, με κακοποίησαν σεξουαλικά. Ήταν δύσκολο και άσχημο και με επηρέασε με πολλούς άσχημους τρόπους. Για πολύ καιρό δεν το είχα πει σε κανέναν. Όταν άρχισα να μπορώ να το συζητάω, άρχισαν και οι άλλοι να μου λένε τις ιστορίες τους. Πολλοί άλλοι. Συνειδητοποίησα ότι πολλοί άνθρωποι υφίστανται σεξουαλική κακοποίηση. Οι περισσότεροι δυσκολεύονται να το συζητήσουν, αλλά το να μπορείς να μιλήσεις γι' αυτό είναι ένα από τα πρώτα βήματα για να ξεπεράσεις τη ζημιά που προκάλεσε. Κάποια στιγμή βρήκα τις λέξεις που ήθελα. Έγραψα αυτό το βιβλίο ελπίζοντας να βοηθήσει τους αναγνώστες να βρουν τις δικές τους.

...Δεν μπορείς να καταλάβεις εξ όψεως αν κάποιος περνάει δύσκολα. Τι κάνουμε λοιπόν; Καταρχάς πιστεύουμε. Αν κάποιος μας πει ότι του συνέβη κάτι κακό ή ότι χρειάζεται βοήθεια, τον πιστεύουμε. Λέμε: «Λυπάμαι πολύ». Λέμε: «Δεν φταις εσύ». Λέμε: «Έχεις μεγάλο θάρρος που μίλησες. Είμαι περήφανος/η για σένα». Αν εσύ είσαι το άτομο που του έχει συμβεί κάτι, καταρχάς πίστεψε ότι δεν έφταιγες εσύ. Πίστεψε επίσης ότι ήταν λάθος και κακό και ότι σου αξίζει να σε βοηθήσουν. Προσπάθησε να βρεις τις λέξεις σου. Μόλις τα καταφέρεις, ζήτα βοήθεια – για σένα ή για τον φίλο/ φίλη που σε εμπιστεύτηκε.

...Το παιδί δεν φταίει ποτέ σε αυτές τις καταστάσεις. Πάντα φταίει ο ενήλικος. Όσο άσχημα κι αν σε κάνει να νιώθεις κάτι στη ζωή σου, να ξέρεις ότι τα άσχημα συναισθήματα είναι προσωρινά. Οι άνθρωποι πάντα μπορούν να γιατρευτούν.

Η Μπράντλεϊ δεν θα μείνει μόνο στο κεντρικό θέμα της. Θα επεκταθεί και παραπέρα, και πολύ καλά θα κάνει. Εκτός όλων των άλλων —κυρίως της εξαιρετικής διαπραγμάτευσης των τριών σχέσεων που έχουμε εδώ: της σχέσης των δύο κοριτσιών μεταξύ τους, της σχέσης των δυο τους με την ανάδοχη μητέρα τους, τον πιο συγκινητικό χαρακτήρα του βιβλίου, και της σχέσης της αφηγήτριας με τη συμμαθήτριά της και καλύτερή της φίλη—, εκτός όλων των άλλων λοιπόν θα μιλήσει για τις ανισότητες, τη φτώχεια, την ψυχική υγεία, αλλά και για το μπούλινγκ, τον σχολικό εκφοβισμό, κυρίως δε αυτόν που έχει δράστες τα αγόρια και στόχο τα κορίτσια. Και πάλι, ο τρόπος που το κάνει είναι ο καλύτερος ενδεχόμενος. Χωρίς μελοδραματισμούς, με ρεαλισμό και «πείσμα», η πεπειραμένη συγγραφέας θα μιλήσει ορθόκοφτά για τη συναίνεση και θα δώσει στους μικρούς αναγνώστες ένα μεγάλο ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ για το μέλλον. Είναι αξιόπαινη.

Δικαίως, το μυθιστόρημα απέσπασε το Βραβείο Newbery Honor Medal, ανακηρύχθηκε καλύτερο βιβλίο της χρονιάς

(2021) από πολλά Μέσα, οργανισμούς και μεγάλες βιβλιοθήκες—Boston Globe, Horn Book Fanfare, School Library Journal, Booklist, Kirkus, Book Page, New York Public Library, Chicago Public Library κ.ά.—, ενώ έχει κερδίσει πολυάριθμες ακόμα διακρίσεις: Kirkus Prize Finalist, A Junior Library Guild Selection, Goodreads Choice Awards semi finalist, Seven Starred Reviews from Horn Book, Book Page, Publishers Weekly, Booklist, BCCB, School Library Journal, Kirkus κ.ά.

* * *

Δuo λόγια για την υπόθεση:

Η δεκάχρονη Ντέλα είχε πάντοτε στο πλάι της τη μεγάλη της αδελφή, τη Σούκι: όταν η μαμά τους μπήκε στη φυλακή, όταν ο φίλος της μαμάς τους τις πήρε να ζήσουν μαζί του, όταν αυτός έκανε κάτι τόσο φρικτό, που αναγκάστηκαν να το σκάσουν. Η Σούκι είναι η λύκαινα της Ντέλα – η προστάτιδά της. Αλλά ποιος προστατεύει τη Σούκι τόσα χρόνια; Η Ντέλα συχνά δέχεται επιπλήξεις στο σχολείο επειδή βρίζει, αλλά ξέρει πότε πρέπει να κρατάει το στόμα της κλειστό. Όταν όμως η Σούκι κάνει απόπειρα αυτοκτονίας, τα πάντα στον κόσμο της Ντέλα έρχονται τα πάνω κάτω και η ίδια χάνει το πάτημά της. Ίσως να ήταν λάθος που δεν είχε μιλήσει για ορισμένα πράγματα. Ίσως ήρθε η ώρα να ακουστεί η φωνή της.

Πολύ όμορφη, και ολοζώντανη, η μετάφραση της Βάσιας Τζανακάρη.

Από τις Εκδόσεις Παπαδόπουλος, κυκλοφορούν δύο ακόμη μυθιστορήματα της Kimberly Brubaker Bradley, για παιδιά από 10 ετών και πάνω: η διλογία για τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, «Ο πόλεμος που έσωσε τη ζωή μου» και «Ο πόλεμος που κέρδισα».

«Πηγή: <https://www.athensvoice.gr/culture/book/756813-mas-megalosan-lykoi-ena-exairetiko-mythistorima-gia-tin-paidiki-kakopoiisi>»